

УДК 336.532

ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ ПРИЙНЯТТЯ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТІВ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Погрібняк М.А.

кандидат наук з державного управління
Класичний приватний університет

Annotation

The technology processing and project acceptance of regulatory statement by the country, city, city area, area and regional councils are synthesized in the article on the basis of the current Ukrainian legislation and regulatory activity practice.

Анотація

У статті на підставі аналізу чинного законодавства України та практики регуляторної діяльності синтезовано технологію опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів сільськими, селищними, міськими, районними в містах, районними й обласними радами.

Ключові слова

Державна регуляторна політика, місцеве самоврядування, регуляторна діяльність, регуляторний акт, регуляторний орган, технологія державного управління.

I. Вступ

Технології державного управління, їх сутність, проблеми здійснення та шляхи їх подолання постійно перебувають у полі зору іноземних та українських науковців.

Сутність технології державного управління досліджували іноземні вчені, зокрема Л. Віннер [1], Д. Дерлоу [2], У. Карпен [3], В. Кноррінг [4], Г. Лачестаре [5], М. Марітані [6].

На думку Л. Віннера [1], М. Марітані [6], технологія державного управління – це система методів виявлення та використання прихованих потенціалів управлінської системи відповідно до цілей її розвитку, що опосередковується соціальними нормативами.

Д. Дерлоу звертає увагу на те, що люди, які приймають рішення, сьогодні позбавлені розкоші орієнтуватися на якусь нерухому мету. Вони мають бути готові відстежувати рухому мішень і цілити на крок уперед в надії “накрити” її [2]. В. Кноррінг акцентує увагу на тому, що недостатньо лише якісно підготувати управлінське рішення, необхідно також домогтися його реалізації та організувати контроль за виконанням [4].

Італійський дослідник Г. Лачестаре розглядає технологію державного управління як механізм удосконалення структури системи державного управління, що спрямований на: модернізацію організаційної структури управління; забезпечення оптимального поєднання галузевого та територіального управління;

комплексний економічний та соціальний розвиток як держави в цілому, так і її регіонів зокрема; формування стратегії раціоналізації міжгалузевих зв'язків; забезпечення демократизації управлінської системи; створення умов для вільного доступу громадськості до прийняття важливих державно-управлінських рішень [5].

Необхідно відзначити науково-дослідну роботу відчизняних учених, зокрема В. Бакуменка [7; 8], Р. Войтовича [9], В. Князєва [8], В. Колпакова [10; 11], М. Лесечка [12], Є. Ралдугіна [8], Р. Рудніцької [12], В. Сороко [13], А. Чемериса [12], результати якої покладені в основу навчальних дисциплін, окремих курсів чи модулів навчальних дисциплін з вивчення технології державного управління.

Разом з тим, на наш погляд, недостатньо дослідженою залишається технологія регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування.

Власна розвідка в цьому напрямі дала змогу виділити окремі складові механізму регуляторної політики (далі – МРП) [14] та опрацювати типову процедуру планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів [15]. На наш погляд, технологія прийняття органами місцевого самоврядування регуляторних актів включає шість окремих процедур: 1) планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів; 2) підготовка проекту регуляторного акта й аналізу регуляторного впливу (далі – АРВ) на нього; 3) повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень і пропозицій; 4) оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного АРВ; 5) проведення обговорення проекту регуляторного акта; 6) прийняття регуляторного акта.

II. Постановка завдання

Мета статті – на підставі чинного законодавства України та практики регуляторної діяльності синтезувати технологію опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів сільськими, селищними, міськими, районними в містах, районними та обласними радами.

III. Результати

З метою технологізації управлінського процесу при здійсненні місцевими радами регуляторної політики необхідно розробити типову

процедуру опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів місцевими радами.

Технологізація управлінської діяльності з опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів місцевими радами полягає в розчленуванні зазначеної процедури на ряд послідовно здійснюваних заходів, що складаються з окремих кроків та базуються на нормативно-правових актах, які визначають спосіб їх здійснення.

Технологізувати управлінську діяльність з опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів місцевими радами, на нашу думку, можна шляхом розроблення типової процедури опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів сільськими, селищними, міськими, районними у містах, районними й обласними радами (табл. 1).

Зазначену процедуру можна розчленувати на п'ять окремих заходів, а саме:

- 1) внесення проекту регуляторного акта до відповідної ради;
- 2) розгляд проекту регуляторного акта відповідальною постійною комісією ради;
- 3) розгляд проекту регуляторного акта на пленарному засіданні сесії ради;
- 4) підписання рішення про прийняття регуляторного акта головою ради;
- 5) офіційне оприлюднення прийнятого регуляторного акта.

Розглянемо більш детально кожен із цих заходів.

Здійснення першого заходу – внесення проекту регуляторного акта до відповідної ради – передбачає два кроки.

Перший крок – реєстрація проекту регуляторного акта.

До комплексу документів, крім проекту регуляторного акта, доцільно також включити пояснювальну записку, аналіз регуляторного впливу, копії листів із зауваженнями та пропозиціями, наданими під час публічного обговорення, та копії відповідей на ці листи.

У пояснювальній записці до проекту регуляторного акта доцільно:

- зазначити посилання на план діяльності з підготовки проектів регуляторних актів відповідної ради, пояснивши: прийняття внесеного проекту регуляторного акта передбачено планом, який був затверджений у попередньому році, чи було внесено зміни до вже прийнятого плану; якщо вносились зміни до плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів, то чи були вони оприлюднені в десятиденний термін після затвердження; чи було дотримано строки, встановлені планом діяльності з підготовки проектів регуляторних актів, а в разі порушення цих термінів також пояснення причин такого порушення;

- вказати спосіб здійснення повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень і пропозицій та оприлюднення проекту регуляторного акта й відповідним АРВ;
- надати узагальнену інформацію про: кількість та найменування заходів, здійснених розробником з публічного обговорення внесеного проекту регуляторного акта та підсумки таких заходів; кількість внесених пропозицій і зауважень до проекту регуляторного акта та підсумки їх розгляду.

Другий крок – направлення виконавчим апаратом відповідної ради зареєстрованого проекту рішення до відповідальної постійної комісії та в разі необхідності – до інших постійних комісій ради.

Підсумком здійснення першого заходу є реєстрація проекту регуляторного акта та направлення його для подальшого розгляду до органів у терміни, визначені відповідним регламентом.

Другий захід – розгляд відповідальною постійною комісією проекту регуляторного акта – складається з п'яти кроків.

Перший крок – прийняття у разі необхідності рішення за мотивованим поданням депутата ради, постійної комісії ради, голови районної або обласної ради про підготовку експертного висновку щодо регуляторного впливу, враховуючи, що в цьому випадку аналіз регуляторного впливу не готується.

Другий крок – забезпечення підготовки експертного висновку.

Цей крок також можна розчленувати на окремі частини, а саме:

- вибір експерта;
- направлення проекту регуляторного акта експерту (укладення угоди на підготовку експертного висновку);
- прийняття експертного висновку (підписання акта виконаних робіт).

Зважаючи на необхідність підвищення якості управління органами місцевого самоврядування у сфері господарської діяльності, вважаємо за доцільне залучення до експертизи проектів регуляторних актів експертних центрів, створених науковими чи навчальними закладами.

Таблиця 1

Типова процедура опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів сільськими, селищними, міськими, районними в містах, районними та обласними радами

Найменування заходу	Кроки виконання заходу	Нормативна основа	Гідусумки виконання заходу	Термін закінчення заходу
1. Внесення проекту регуляторного акта до відповідної ради	А. Реєстрація проекту рішення (До комплекту документів, окрім проекту регуляторного акта, доцільно також включити аналіз регуляторного впливу, копії листів із зауваженнями та пропозиціями, наданими під час публічного обговорення та копії відповідей на ці листи)	Регламент роботи відповідної ради	Реєстрація проекту плану підготовки регуляторних актів	У термін, визначений відповідним регламентом
	Б. Направлення виконавчим апаратом відповідних рад проекту рішення до головної та відповідальної постійних комісій	Регламент роботи відповідної ради		
2. Розгляд проекту регуляторного акта відповідальною постійною комісією ради	А). Прийняття рішення за мотивованим поданням депутата ради, постійної комісії ради, голови районної або обласної ради з підготовки експертного висновку щодо регуляторного впливу, враховуючи, що в цьому випадку аналіз регуляторного впливу не готується	Ч. 2 ст. 33. Регламент роботи відповідної ради. Положення про постійні комісії ради	Рішення відповідальної постійної комісії	У термін, визначений відповідним регламентом
	Б. Забезпечення підготовки експертного висновку: - вибір експерта, - направлення проекту регуляторного акта експерту (укладення угоди на підготовку експертного висновку); - прийняття експертного висновку (підписання акту виконаних робіт)	Ч. 2 ст. 34. Регламент роботи відповідної ради. Положення про постійні комісії ради	Експертний висновок	
2. Розгляд проекту регуляторного акта відповідальною постійною комісією ради (продовження)	В. Вивчення та надання висновків відповідальної постійної комісії до постійної комісії, до сфери відання якої належить супровід розгляду проекту регуляторного акта, за винятком, коли відповідальна постійна комісія є головною комісією про відповідність проекту регуляторного акта вимогам ст. 4; ст. 8 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності"	Ч. 1 ст. 34. Регламент роботи відповідної ради. Положення про постійні комісії ради	Висновок відповідальної постійної комісії	У термін, визначений відповідним регламентом
	Г. Прийняття рішення про необхідність доопрацювання проекту регуляторного акта чи про його погодження	Регламент роботи відповідної ради. Положення про постійні комісії ради	Рішення відповідальної постійної комісії	
3. Розгляд проекту регуляторного акта на пленарному засіданні ради	Д. Внесення проекту регуляторного акта на пленарне засідання сесії чи на правління його головної постійної комісії	Регламент роботи відповідної ради. Положення про постійні комісії ради	Внесення проекту регуляторного акта на пленарне засідання сесії	
	А. Включення питання про розгляд проекту регуляторного акта до порядку денного сесії	Регламент роботи відповідної ради	Рішення відповідної сесії щодо проекту регуляторного акта	У термін, визначений відповідним регламентом
3. Розгляд проекту регуляторного акта на пленарному засіданні ради (продовження)	Б. Договір розробника щодо прийняття регуляторного акта	Регламент роботи відповідної ради	Фіксація дати внесення рішення прийнятого радою щодо проекту регуляторного акта відповідному голові Об'їунтування зауважень відповідного голови	У термін, визначений відповідним регламентом
	В. Слідповідь голови чи іншої уповноваженої особи відповідальної постійної комісії про відповідність проекту регуляторного акта вимогам ст. 4; ст. 8 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності"	Регламент роботи відповідної ради	Рішення роботи відповідної ради	
	Г. Прийняття рішення з порядку денного щодо проекту регуляторного акта	Регламент роботи відповідної ради	Рішення роботи відповідної ради	

Продовження табл. 1

Найменування заходу	Кроки виконання заходу	Нормативна основа	Підсумки виконання заходу	Термін закінчення заходу
4. Підписання рішення щодо проекту регуляторного акта головою ради	<p>А. Внесення рішення, прийнятого радою щодо проекту регуляторного акта, відповідному голові</p> <p>Б. Зулинення рішення сільської, селищної, міської ради і внесення на повторний розгляд відповідної ради, якщо наявна хоча б одна з обставин: - відсутній аналіз регуляторного впливу; - проект регуляторного акта не був оприлюднений</p> <p>В. Схвалення відповідним головою рішення, прийнятого радою щодо проекту регуляторного акта шляхом підписання</p>	<p>Регламент роботи відповідної ради</p> <p>Регламент роботи відповідної ради. п. 4 ст. 59 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні"</p> <p>Регламент роботи відповідної ради. Ч. 1 ст. 36.</p>	<p>Офісція дати внесення рішення, прийнятого радою щодо проекту регуляторного акта відповідному голові</p> <p>Обґрунтування зауважень відповідного голови</p>	У термін, визначений відповідним регламентом
5. Офіційне оприлюднення прийнятого регуляторного акта	Офіційне оприлюднення (публікація) прийнятих регуляторних актів здійснюється в друкованих засобах масової інформації відповідної ради, а в разі їх відсутності – у місцевих друкованих засобах масової інформації, визначених цими радами	Регламент роботи відповідної ради Ч. 5 ст. 12.	<p>Підписання рішення щодо проекту регуляторного акта відповідним головою</p> <p>Публікація прийнятого регуляторного акта</p>	Не пізніше як у десятиденний термін після їх прийняття та підписання

Третій крок – вивчення та надання висновків відповідальної постійної комісії головній постійній комісії, до сфери відання якої належить супровід розгляду проекту регуляторного акта про відповідність проекту регуляторного акта вимогам статей 4 та 8 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”.

Для науково-методичного забезпечення підготовки висновку відповідальної постійної комісії ради щодо відповідності проекту регуляторного акта та АРВ на нього принципам регуляторної політики доцільно виділити окремі критерії, за якими можна оцінити відповідність проекту регуляторного акта та АРВ на нього принципам державної регуляторної політики.

Можемо запропонувати власні параметри оцінювання, що зведені до типової форми висновку відповідальної постійної комісії про відповідність проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики (табл. 2).

У разі, якщо розробником регуляторного акта дотримано всі вимоги, за якими оцінюється стан дотримання принципів регуляторної політики, відповідальна постійна комісія робить обґрунтований висновок про відповідність внесеного проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики. Коли розробником регуляторного акта не дотримано вимог хоча б одного із визначених параметрів, через який розкривається відповідний принцип, відповідальна комісія повинна прийняти рішення про невідповідність внесеного проекту регуляторного акта конкретному принципу регуляторної політики та аргументувати свій висновок посиланням на недотримання відповідного параметра оцінювання принципу.

Четвертий крок – прийняття рішення про погодження проекту регуляторного акта чи про необхідність його доопрацювання.

У разі негативного висновку відповідальної постійної комісії ради, який полягає у встановленні невідповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики, він повертається розробнику на доопрацювання, при цьому п'ятий крок не здійснюється. За наявності позитивного висновку відповідальної постійної комісії ради щодо проекту регуляторного акта здійснюється п'ятий крок.

П'ятий крок – винесення проекту регуляторного акта на пленарне засідання ради.

Якщо відповідальна постійна комісія ради одночасно визначена як головна постійна комісія, то опрацьований проект регуляторного акта направляється до виконавчого апарату ради для внесення на пленарне засідання сесії. В іншому випадку позитивний висновок відповідальної постійної комісії направляється до головної постійної комісії для подальшого вжиття заходів щодо винесення опрацьованого проекту регуляторного акта на пленарне засідання сесії.

Узагальнюючи здійснення другого заходу, зазначимо, що його підсумком є внесення погодженого проекту регуляторного акта з висновком відповідальної постійної комісії ради на пленарне засідання сесії.

При здійсненні третього заходу – розгляду проекту регуляторного акта на пленарному засіданні сесії – необхідно здійснити чотири кроки.

Перший крок, який полягає у включенні питання про розгляд проекту регуляторного акта до порядку денного сесії, є важливим з огляду на те, що в разі намагання внести на розгляд сесії ради проект регуляторного акта, який не проходив відповідного погодження, депутат чи голова цієї ради може запропонувати не включати до порядку денного сесії розгляд цього проекту регуляторного акта.

Другий крок – доповідь розробника щодо прийняття регуляторного акта – здійснюється у порядку, встановленому регламентом відповідної ради. Він полягає в тому, що під час пленарного засідання сесії ради першим виступає доповідач, яким, як правило, є представник розробника проекту регуляторного акта, з доповіддю про зміст регулювання та порядок його підготовки.

Третій крок – співповідь голови чи іншої уповноваженої особи відповідальної постійної комісії про відповідність проекту регуляторного акта вимогам статей 4 та 8 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”. На пленарному засіданні сесії ради зі співповіддю має виступити голова чи інша уповноважена особа відповідальної постійної комісії та доповісти депутатам про відповідність проекту регуляторного акта та АРВ на нього принципам регуляторної політики. У цій співповіді оголошується висновок відповідальної постійної комісії про відповідність проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.

Четвертий крок – прийняття рішення з порядку денного щодо проекту регуляторного акта. Після обговорення доповіді та співповідей, у порядку, визначеному регламентом відповідної ради, приймається рішення ради.

Необхідно зазначити, що незалежно від того, чи є подібна норма у регламенті відповідної ради, згідно з ч. 1 ст. 36 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, регуляторний акт не може бути прийнятий або схвалений, якщо наявна хоча б одна з таких обставин:

- відсутній аналіз регуляторного впливу;
- проект регуляторного акта не був оприлюднений.

Узагальнюючи здійснення чотирьох кроків третього заходу, звернемо увагу та те, що їх підсумком є прийнятий регуляторний акт, який не набув чинності.

Таблиця 2

Типова форма висновку відповідальної постійної комісії про відповідність проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики

Найменування принципу	Найменування параметру оцінювання принципу	Відмітка про відповідність (так/ні)
Доцільності – обґрунтованої необхідності державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми	<p>Чи наявний аналіз регуляторного впливу?</p> <p>Чи наявні в констатуючій частині проекту регуляторного акта або в проекті рішення, яким затверджується проект регуляторного акта, посилання на закон (законопроект) та підзаконні акти?</p> <p>Чи є чинними закон (законопроект) та підзаконні акти, на які є посилання в констатуючій частині проекту регуляторного акта або в проекті рішення, яким затверджується проект регуляторного акта?</p> <p>Чи визначена та проаналізована проблема, яку пропонується вирішувати шляхом відповідного регулювання?</p> <p>Чи обґрунтовано, чому визначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів і потребує відповідного регулювання?</p> <p>Чи обґрунтовано, чому визначена проблема не може бути вирішена за допомогою чинних регуляторних актів або шляхом внесення змін до чинних регуляторних актів?</p> <p>Чи визначені цілі регулювання?</p> <p>Чи обґрунтовано можливість встановлення цілей у разі прийняття запропонованого регуляторного акта?</p> <p>Чи входить здійснення запропонованих регулювань до компетенції ради?</p> <p>Чи ґрунтується обраний спосіб регулювання на конкретних вимогах закону (законопроект) та підзаконних актів, на які є посилання в констатуючій частині проекту регуляторного акта або проекту рішення, яким затверджується проект регуляторного акта?</p> <p>Чи діє рада в межах повноважень, визначених Конституцією та законами України?</p>	
Адекватності – відповідності форм та рівня регулювання потреби у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив	<p>Чи визначені очікувані результати прийняття запропонованого регуляторного акта, у тому числі чи здійснено розрахунок очікуваних витрат та вигод суб'єктів господарювання, громадян та держави й органу місцевого самоврядування внаслідок дії регуляторного акта?</p> <p>Чи доведено в аналізі регуляторного впливу, що досягнення запропонованим регулятором актом встановлених цілей є можливим з найменшими витратами для суб'єктів господарювання, громадян та держави й органу місцевого самоврядування?</p> <p>Чи доведено в аналізі регуляторного впливу, що вигоди, які виникатимуть внаслідок дії запропонованого регуляторного акта, будуть максимально можливими?</p> <p>Чи досить обґрунтовано доведено, що вигоди, які виникатимуть внаслідок дії запропонованого регуляторного акта, виправдовують відповідні витрати?</p>	
Збалансованості – забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, територіальної громади та держави	<p>Чи визначені та оцінені усі прийнятні альтернативні способи досягнення встановлених цілей, у тому числі як одна із альтернатив – відсутність запропонованого регулювання</p> <p>Чи аргументовані переваги обраного способу досягнення встановлених цілей?</p> <p>Чи наявні в проекті регуляторного акта та/або аналізі регуляторного впливу для суб'єктів господарювання та громадян механізми стримувань та противаг?</p>	

Продовження табл. 2

Найменування принципу	Параметр оцінювання принципу Найменування	Відмітка про відповідність (такі/ні)
<p>Перебачуваності – послідовність регуляторної діяльності, відповідність її цілям державної політики, а також планам з підготовки проектів регуляторних актів, що дає змогу суб'єктам господарювання здійснювати планування їх діяльності</p>	<p>Чи було заплановано прийняття проекту регуляторного акта, що розглядається планом діяльності з підготовки проектів регуляторних актів відповідної ради?</p> <p>Чи описані механізми і заходи, які забезпечать вирішення визначеної проблеми шляхом прийняття запропонованого регуляторного акта?</p> <p>Чи оцінено можливість впровадження та виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги?</p> <p>Чи оцінено ризик впливу зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта?</p> <p>Чи обгрунтовано запропонований термін чинності регуляторного акта?</p> <p>Чи визначені показники результативності регуляторного акта?</p> <p>Чи визначені заходи, за допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності регуляторного акта в разі його прийняття?</p>	
<p>Прозорості та врахування громадської думки – відкритість для фізичних та юридичних осіб їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності</p>	<p>Чи було здійснено повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта?</p> <p>Чи містить повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта всі складові:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стислий виклад змісту проекту - поштову та електронну за її наявності адресу розробника проекту та інших органів, до яких можна надсилати зауваження та пропозиції - інформацію про спосіб оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу (назва друкованого засобу масової інформації та/або адреса сторінки в мережі Інтернет, де опубліковано чи розміщено проект регуляторного акта та аналіз регуляторного впливу, або інформація про інший спосіб оприлюднення в межах чинного законодавства) - інформацію про термін, протягом якого приймаються зауваження та пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань - інформацію про спосіб надання фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями зауважень та пропозицій <p>Чи було оприлюднено проект регуляторного акта разом з аналізом регуляторного впливу?</p> <p>Чи не перевищує п'ять робочих днів термін між повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта та оприлюднення проекту регуляторного акта й аналізу регуляторного впливу?</p> <p>Чи були отримані вимоги щодо термінів проведення публічного обговорення – не менше одного місяця та не більше трьох місяців з дня оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу?</p> <p>Чи дані відповіді всім особам, які надали зауваження та пропозиції до проекту регуляторного акта?</p> <p>Чи достатньо аргументована відмова, дана кожній особі, у разі повного чи часткового неврахування її зауважень та пропозицій до проекту регуляторного акта?</p>	

Необхідно додатково здійснити ще два заходи для того, щоб був прийнятий регуляторний акт, який не набув чинності.

Одним із таких заходів (четвертим у загальній процедурі), який складається з двох кроків, є підписання рішення про прийняття регуляторного акта головою ради.

Перший крок цього заходу полягає у внесенні рішення, прийнятого радою щодо проекту регуляторного акта, відповідному голові. Процедура такої дії повинна бути унормована в регламенті роботи відповідної ради.

Другий крок може бути здійсненим в одному з двох можливих напрямів:

- зупинення рішення сесії;
- схвалення прийнятого рішення шляхом його підписання.

Зупинення рішення сесії ради має здійснюватись відповідним головою ради, якщо наявна хоча б одна із таких обставин:

- відсутній аналіз регуляторного впливу;
- проект регуляторного акта не був оприлюднений.

При зупиненні рішення сесії ради за вказаними мотивами голова відповідної ради має використовувати право, надане йому п. 4 ст. 59 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", згідно з яким рішення сільської, селищної, міської ради у п'ятиденний термін з моменту його прийняття може бути зупинено сільським, селищним, міським головою і внесено на повторний розгляд відповідної ради з обґрунтуванням зауважень. Рада зобов'язана у двотижневий термін повторно розглянути рішення. Якщо рада відхилила зауваження сільського, селищного, міського голови і підтвердила попереднє рішення двома третинами депутатів від загального складу ради, то воно набирає чинності.

Зазначимо, що вказане право голови відповідної ради разом з вимогою ч. 1 ст. 36 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" робить його обов'язковим до виконання та в разі недотримання може призвести до негативних наслідків для голови ради.

Інший напрям другого кроку – схвалення прийнятого рішення шляхом його підписання головою ради – обирається у разі відсутності зауважень до прийнятого регуляторного акта. Після підписання прийнятого регуляторного акта йому присвоюється відповідний номер та проставляється дата прийняття.

Підсумком здійснення четвертого заходу є офіційний письмовий документ – регуляторний акт, який не набрав чинності.

Для того, щоб прийнятий регуляторний акт набрав чинності, необхідно здійснити п'ятий захід – офіційне оприлюднення прийнятого регуляторного акта.

Офіційне оприлюднення регуляторного акта, прийнятого органами місцевого самовря-

дування, здійснюється в друкованих засобах масової інформації відповідних рад, а в разі їх відсутності – у місцевих друкованих засобах масової інформації, визначених цими органами, не пізніше як у десятиденний термін після його прийняття та підписання. Регуляторні акти набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо радою не встановлено більш пізній термін їх введення у дію.

IV. Висновки

У статті наведено етапи вирішення актуального наукового завдання, що виявляється в розробці типової процедури опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів місцевими радами.

Результати проведеного наукового дослідження свідчать про досягнення мети й виконання поставленого завдання та дають підстави сформулювати такі висновки.

1. У науці державного управління недостатньо опрацьовані типові процедури здійснення діяльності органів місцевого самоврядування, що свідчить про перспективність подальших наукових розвідок у цьому науковому напрямі.

2. Розроблена типова процедура опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів може бути застосована при здійсненні регуляторної діяльності сільськими, селищними, міськими, районними у містах, районними та обласними радами.

3. Застосування типової процедури опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів органами місцевого самоврядування дасть змогу знизити рівень управлінської проблеми, яка базується на недостатньому рівні вмінь посадових осіб сільських, селищних, міських, районних у містах, районних та обласних рад застосовувати механізм регуляторної політики при опрацюванні та прийнятті проектів регуляторних актів. З великою ймовірністю можна стверджувати, що наслідком застосування органами місцевого самоврядування розробленої типової процедури опрацювання та прийняття проектів регуляторних актів буде підвищення рівня застосування МРП та якості управлінської діяльності.

Подальшою перспективою дослідження слід вважати розробку механізмів впровадження інноваційних технологій у практику державного регулювання соціально-економічного розвитку регіону.

Література

1. Winner L. *Technologia in Politico. Thought / L. Winner* . – Cambridge ; Roma : MD, 1997. – 418.
2. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень : пер. з англ. / Д. Дерлоу. – К. : Всеуито : Наукова думка, 2001. – 242 с. – (Сер. "Усе про менеджмент").
3. Karpen V. *Amministrazione di statale in Stato il diritto: organizzare di sfere servizi /*

- V. Karpen // Rev. de administracion public. – 1999. – № 12. – P. 249–298.
- Кнорринг В.И. Теория, практика и искусство управления / В.И. Кнорринг. – [2-е изд., изм. и доп.]. – М.: НОРМА, 2001. – 528 с.
  - Lacestare G. Social del tecnologia: “Tecnologia oggi” / G. Lacestare. – Roma: L, 1998. – 486 p.
  - Maritani M. Contemporaneo a tecnologia amministrazione del stato e sviluppo dell’economico / M. Maritani. – Roma: SDN, 1998. – 238 p.
  - Технологія прийняття управлінських рішень: навч. посіб. / [уклад. В.Д. Бакуменко]. – К.: Вид-во НАДУ при Президентіві України, 2007. – 20 с.
  - Сучасні проблеми державного управління: дослідження, технології, методики: наук. вид. / [В.М. Князєв, В.Д. Бакуменко, Є.О. Ралдугін та ін.; за заг. ред. В.М. Князєва]. – К.: Вид-во УАДУ, 1999. – 204 с.
  - Войтович Р.В. Ідеологія, технологія та стиль у державному управлінні: навч.-метод. посіб. / Р.В. Войтович. – К.: Вид-во НАДУ, 2003. – 192 с. – Бібліогр.: с. 169–189 (300 назв).
  - Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений: учеб. пособ. / В.М. Колпаков. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
  - Колпаков В.М. Тестові завдання з дисципліни “Методи і технології прийняття управлінських рішень” (для спеціалістів, до заліку) / В.М. Колпаков. – К.: МАУП, 2002. – 27 с.
  - Лесечко М.Д. Технологія прийняття управлінських рішень у державному управлінні та місцевому самоврядуванні: навч. посіб. / М.Д. Лесечко, А.О. Чемерис, Р.М. Рудніцька; [за заг. ред. М.Д. Лесечка]. – Л.: ЛРІДУ УАДУ, 2003. – 424 с.
  - Технологія і стандарти підготовки державно-політичних рішень: світовий та європейський досвід, українські реалії: конспект лекцій для використання в навчальному процесі в системі підвищення кваліфікації кадрів / [уклад. В.М. Соколо]. – К.: Вид-во НАДУ, 2007. – 68 с.
  - Погрібняк М.А. Механізм державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. наук з держ. упр. / М.А. Погрібняк; Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2008. – 22 с.
  - Погрібняк М.А. Планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів органами місцевого самоврядування / М.А. Погрібняк // Держава та регіони. – 2005. – № 2. – С. 179–184.

УДК 323.39(477+100)

ПРОБЛЕМА ЗМІНИ УПРАВЛІНСЬКИХ ЕЛІТ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Попадюк Н.І.

здобувач Національної академії державного управління при Президентіві України

Annotation

The paper reveals the problems of the administrative elite change, appropriate national and foreign experiences are analyzed. The author stands on the point of view that nowadays the question of the qualitative administrative elite changes is extremely urgent in Ukraine, but it is left beyond the state attention as well as the society in the whole.

Анотація

У статті розкрито проблеми зміни управлінської еліти, проаналізовано відповідний вітчизняний і зарубіжний досвід. Проблема зумовлена актуальністю питань якісної зміни управлінських еліт, які поки що залишаються поза увагою як держави, так і суспільства в цілому.

Ключові слова

Державна влада, управління, управлінська еліта, контроліта, зміна управлінських еліт, рекрутація еліт, репродукція еліт, циркуляція еліт.

І. Вступ

Проблема зміни управлінських еліт має значення для усіх держав на етапі впровадження важливих реформ та вирішення нагальних завдань з метою подальшого прогресивного розвитку. Сьогодні Україна переживає складний етап свого існування, коли управління здійснюється в умовах невизначених політичних, соціально-економічних і соціально-культурних орієнтирів. Суспільству до цього часу не запропоновано нової перспективи та стратегії розвитку країни. Фактично на сьогодні відсутні серйозні як теоретичні, так і прикладні розробки питань щодо шляхів переходу від теперішньої кастової, зосередженої на власних інтересах еліти, до вітчизняної еліти як сукупності соціальних прошарків, усебічно інтегрованих у суспільство та зорієнтованих на виконання в ньому надзвичайно важливих функцій.

Проблемою зміни управлінських еліт займалися такі вітчизняні науковці, як М. Ми-